

Souhrnná teritoriální informace Botswana

Zpracováno a zaktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Pretorii (Jihoafrická republika) ke dni 21. 5. 2020 17:06

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.6)
3. Vztahy země s EU (s.8)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.9)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.12)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.13)
7. Kontakty (s.16)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Botswana patří mezi nejstabilnější a nejlépe fungující státy subsaharské Afriky. Jedná se o bývalý britský protektorát Bečuánsko, jež získal nezávislost v roce 1966. Země těží z bohatých zásob nerostných surovin zejména diamantů. V roce 2019 botswanská ekonomika rostla o 3,8 %, což bylo vysoko nad průměrem ostatních zemí regionu. V roce 2020 se očekával růst HDP kolem 3 %, ale v souvislosti s pandemií COVID-19 bude ekonomický růst značně nižší. V hodnocení konkurenceschopnosti podnikatelského prostředí se Botswana umísťuje na špici v rámci celého afrického kontinentu. V žebříčku vnímání korupce Transparency International se země nachází nejvýše z afrických zemí (34.). Zásadou relativně restriktivní politiky centrální banky se daří udržovat úroveň inflace uvnitř vládou stanoveného rozmezí, ceny v roce 2019 vzrostly o 2,2 %. Přes dlouhodobý hospodářský růst se země potýká s vysokou mírou sociální nerovnosti. Chudobou je zasaženo 16 % obyvatel. Nezaměstnanost podle posledních zveřejněných údajů dosahovala 18 %, přičemž mezi mladými do 35 let činí nezaměstnanost více než 40 %. Podařilo se zastavit nárůst epidemie HIV/AIDS, postižena však zůstává více než pětina dospělého obyvatelstva. Země dlouhodobě čelí nedostatku srážek, v roce 2019 vláda schválila trvalé rozpočtové opatření k potírání dopadů sucha a na pomoc postiženým regionům. Přes snahu vlády přilákat investice do výroby a služeb se dlouhodobě nedaří snížit ekonomickou závislost na těžbě nerostného bohatství zejména diamantů. Za perspektivní se považuje těžba mědi, uranu a uhlí, předpokladem jsou však investice do infrastruktury včetně železniční. Značná část spotřeby energie se dováží (především z Jižní Afriky). Přes rozsáhlé zásoby uhlí hledá Botswana další možnosti pro výrobu elektrické energie (sluneční záření a plyn).

Podkapitoly:

- 1.1. [Oficiální název státu, složení vlády](#)
- 1.2. [Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení \(vč. národnosti, náboženských skupin\)](#)
- 1.3. [Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let \(nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti\). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.](#)
- 1.4. [Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let](#)
- 1.5. [Platební bilance \(běžný, kapitálový, finanční účet\), devizové rezervy \(za posledních 5 let\), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba](#)
- 1.6. [Bankovní systém \(hlavní banky a pojišťovny\)](#)
- 1.7. [Daňový systém](#)

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Botswanská republika (Botswana, anglicky Republic of Botswana)

Botswana je demokratickou republikou prezidentského typu. Prezident je zároveň předsedou vlády a členem parlamentu. Zákony schvaluje Národní shromáždění, které se skládá z 65 poslanců. Na základě výsledku všeobecných voleb v roce 2019 tvoří většinu poslanci vládní strany Botswana Democratic Party (BDP). Tato strana vládne v zemi nepřetržitě od získání nezávislosti. Vedle toho má Botswana i druhou složku zákonodárné moci, na etnickém zastoupení založený patnáctičlenný Sněm náčelníků, jehož role je především poradní. Aktuální hlavou státu je po vítězství ve volbách v říjnu 2019 prezident Mokgweetsi Masisi, který by měl zemi vést do konce svého pětiletého funkčního období. Masisi je zároveň předsedou vládní strany BDP. Prezident je zároveň vrchním velitelem ozbrojených sil. Viceprezidentem je Slumber Tsogwane. Aktuální seznam členů botswanské vlády je přístupný na [vládním portálu Botswanské republiky](#).

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Rozloha: 581 730 km²

Počet obyvatel: 2,254 milionu

Míra porodnosti (počet dětí na jednu ženu): 2,9

Roční přírůstek obyvatelstva: 2,2 %

Počet nakažených HIV (15-49 let): 20,3 %

Průměrná délka života: 69,3 (údaj za rok 2018)

Národnostní složení:

- 79% - Tswana
- bantuská etnika (Kalanga, Yeyi, Ndebele, Herero), Křováci (Basarwa), běloši a Asiaté

Náboženské složení:

- 30 % - tradiční animistická náboženství
- 70 % - křesťané

Zdroj: Světová banka

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

	2015	2016	2017	2018	2019
HDP na obyvatele (USD, PPP)	6 785	7 270	7 876	8 443	8 634
HDP (mld. USD, běžné ceny)	14,42	15,64	17,40	18,66	19,48
HDP růst (%)	-1,7	4,3	2,9	4,5	3,8
Inflace (%)	3,1	3,0	3,2	3,5	2,2
Nezaměstnanost (%)	18,0	17,9	17,6	17,9	18,2

Zdroj: The Economist Intelligence Unit, IMF 2020

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

	2015	2016	2017	2018	2019
Příjmy státního rozpočtu (mil. BWP)	47 473	55 051	59 177	59 940	64 893
Výdaje státního rozpočtu (mil. BWP)	54 411	56 971	58 386	62 377	62 498

BWP)					
Saldo (mil. BWP)	-6 938	-1 920	791	-2 437	2 395

Zdroj: MMF, databáze WEO 2020

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

	2015	2016	2017	2018	2019
Platební bilance běžného účtu (mld. USD)	1,12	1,82	1,85	1,54	1,45
Bilance běžného účtu (% HDP)	7,76	7,75	6,10	2,11	-5,25
Veřejný dluh vůči HDP (%)	-8,1	-3,4	-2,7	-1,8	-2,5
Čistý vládní dluh (mld. BWP)	-12,28	-5,82	-4,85	-3,54	-5,33

Zdroj: MMF, databáze WEO 2020

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Bankovní sektor v Botswaně je relativně rozvinutý a zdravý. Podle posledního hodnocení agentury Moody's z března 2020 je bankovní odvětví oporou botswanské ekonomiky. V zemi působí řada zahraničních komerčních bank a poměrně efektivní centrální řízení dodává bankovnímu sektoru potřebnou stabilitu. Taktéž poskytované finanční služby jsou na dobré úrovni. Převody peněz do zahraničí a odvod kapitálu nejsou regulovány. Přehled komerčních bank, které působí v Botswaně, lze nalézt na stránkách centrální banky [Bank Of Botswana](#) jsou mezi nimi mimo jiné:

- [Barclays Bank of Botswana Ltd.](#) (od r. 1950 - pobočka britské Barclays Bank)
- [Standard Chartered Bank Botswana Ltd.](#) (od r. 1950 - pobočka britské Standard Chartered Bank)
- [First National Bank of Botswana Ltd.](#) (od r. 1991 - ve vlastnictví jihoafrické First National Bank)
- [First Capital Bank](#) (ovládaná FMG Capital Holdings se sídlem na Mauríciu)
- [Stanbic Bank Botswana Ltd.](#) (od r. 1992 - pobočka jihoafrické Standard Bank)
- [Bank of Baroda \(Botswana\) Ltd.](#) (od r. 2000 - pobočka indické Bank of Baroda)
- [Bank of India \(Botswana\)](#)
- [BancABC](#) (ve vlastnictví ABC Holdings Limited se sídlem v Gaborone)

V Botswaně působí řada nebankovních finančních institucí jako např.:

- [National Development Bank](#) (financování komerčních projektů v zemědělství)
- [Botswana Building Society](#) (hypotéky pro domácnosti)
- [Botswana Savings Bank](#) (venkovské oblasti - využívá poštovní síť)
- [Botswana Development Corporation](#) (hlavní investor ve spojení se zahraničními firmami a místními podnikateli)

Pojišťovacích společností je celá řada ve všech oblastech. [Informace o pojišťovnách v Botswaně:](#)

- [Botswana Insurance Company](#) (všeobecné a obchodní pojištění)
- [Botswana Insurance Fund Management](#)
- [Botswana International Financial Services Centre](#)
- [Botswana Life](#) (životní pojištění)
- [Botswana Export Credit Insurance \(BECI\)](#) (pojištění zakázek)
- FirstLife Assurance (Pty) Ltd (všeobecná a zdravotní jihoafrická pojišťovna)
- General Insurance Botswana (Pty) Ltd (GIB) (různé druhy pojištění včetně zdravotního)
- Hollard Insurance Botswana
- Letshego Guard Insurance Company Ltd
- Letshego Life Insurance Limited
- Liberty Botswana (Pty) Ltd t/a Liberty Life Botswana
- Metropolitan Life of Botswana Ltd
- Mutual & Federal Insurance Company of Botswana Limited (krátkodobá pojištění)
- Old Mutual Financial Services (Botswana) (Pty) Ltd. (životní a investiční pojištění)
- Prefsure (Botswana) Ltd
- Regent Insurance Botswana
- Sesiro Insurance Company (Pty) Ltd
- Zurich Insurance Company Botswana Limited (všeobecné a krátkodobé pojištění)

1.7 Daňový systém

Výše daně z přidané hodnoty (tzv. VAT) je 12 %. Daň z příjmu právnických osob se sídlem v Botswaně činí 22 %. Nerezidentní společnosti odvádí daň z příjmu ve výši 30 %, výhodnější je proto založení dceřinné firmy v Botswaně. Pro výrobní společnosti činí daňová sazba 15 %. Vedle toho existují tzv. zvláštní ekonomické zóny (Special Economic Zones), do kterých se vláda snaží lákat investice pomocí daňových úlev. Investoři v těchto zónách mají po určité období zvýhodněný daňový režim. Bližší informace na webových stránkách [Botswanského investičního a obchodního centra \(BITC\)](#). Některá odvětví (např. finanční sektor, zpracovatelský průmysl) mají pro místní firmy sníženou sazbu daně z příjmu ve výši 15 %. Sazba srážkové daně z dividend činí 7,5 %. Daň z příjmu fyzických osob je progresivní a začíná na výši 5 % z ročního příjmu přesahujícího 36 tis. botswanských pul (BWP, zhruba 70 tis. Kč). Pro cizince je individuální daňové zatížení mírně vyšší. Aktuální daňové sazby jsou přístupné na stránkách daňového úřadu [Botswana United Revenue Service \(BURS\)](#) a na portálu [LexAfrica.com](#).

2. Zahraniční obchod a investice

Botswana je signatářem řady mezinárodních a regionálních obchodních uskupení a dohod (WTO, Jihoafrická celní unie, Jihoafrické rozvojové společenství (SADC), dohoda o volném obchodu s Evropskou Unií aj.). Botswanská ekonomika je relativně otevřená a v zemi jsou všeobecně respektována pravidla mezinárodního obchodu. Celkový objem zahraničního obchodu Botswany v roce 2019 dosáhl celkové výše 10,2 mld. EUR. Hlavní exportní komoditu tvořily diamanty (až 90 % hodnoty exportu) a drahé kovy, dále hovězí maso. Naopak Botswana dováží ropu, motorová vozidla a elektřinu. Bilance zahraničního obchodu (-1,5 mld. EUR v roce 2019) do značné míry závisí na ceně surovin. Podle statistik OSN přiteklo v roce 2018 do Botswany celkem 229 mil. USD ve formě přímých zahraničních investic, což znamenalo nárůst oproti roku 2017, kdy objem přijatých investic činil 177 mil. USD. Podle hodnocení Doing Business Světové banky na rok 2020 se Botswana umístila na 87. příčce ze 190 hodnocených ekonomik, což znamenalo pokles o jedno místo oproti předchozímu hodnocení. I přes mírné zhoršení zůstává Botswana pro zahraniční investory jednou z nejatraktivnějších ekonomik na kontinentu.

Podkapitoly:

- 2.1. [Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo](#)
- 2.2. [Teritoriální struktura – postavení v \(k\) EU](#)
- 2.3. [Komoditní struktura](#)
- 2.4. [Zóny volného obchodu \(VT parky, investiční zóny\)](#)
- 2.5. [Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu \(odvětvová a teritoriální struktura\)](#)
- 2.6. [Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu \(omezení, pobídky pro investory\)](#)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz (mld. USD)	6,29	7,36	5,95	6,38	5,58
Dovoz (mld. USD)	6,97	5,89	5,14	6,06	5,88
Bilance (mld. USD)	-0,68	1,47	0,81	0,32	-0,30

Zdroj: *The Economist Intelligence Unit 2020*

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Evropská unie je jedním z klíčových obchodních partnerů Botswany. Firmy členských států EU využívají výhod preferenčního režimu na základě dohody o ekonomickém partnerství mezi Evropskou unií a zeměmi Jihoafrického rozvojového společenství (SADC). Dohoda je vykonávána od roku 2016. Export na trhy zemí Evropské unie v roce 2019 činil 895 mil. EUR tj. 20,8 % veškerého exportu Botswany. Botswana má s EU dlouhodobě aktivní obchodní bilanci, jež za rok 2019 činila 504 mil. EUR (podle statistik Evropské komise [Eurostat - Trade with Botswana, 2019](#)). Dalšími významnými exportními destinacemi pro botswanské zboží jsou Indie (20,1 %), Spojené Arabské Emiráty (18,9 %) a Jižní Afrika (9,4 %). Dominantním dovozcem do Botswany je Jižní Afrika (58,1 %), následovaná Namibií (8,7 %) Evropskou unií (8,2 %) a Kanadou (6,6 %).

2.3 Komoditní struktura

Nejvýznamější vývozní položkou jsou diamanty (až 90 % exportu), elektrické přístroje a součásti (3 %), hovězí maso (2 %) a výrobky z kůže. Na straně dovozu jsou vedle vzácných kovů a diamantů (20 %), paliv a rafinované ropy (14 %), významnými položkami motorová vozidla (7 %), stroje a elektrická zařízení (7 %). Podrobné statistiky jsou k dispozici na webových stránkách [ITC Trade Map](#) či [The Observatory of Economic Complexity](#).

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

Botswanská vláda se snaží přilákat investice do výroby a služeb za účelem tvorby pracovních míst a diverzifikace ekonomiky. Zahraniční investoři proto mohou využívat řady investičních pobídek např. ve formě dlouhodobého pronájmu pozemků, daňových slev nebo dokonce prázdnin aj. Informace aktuálních pobídek v regionech a investičních zónách jsou k dispozici na webu Investičního a obchodního centra Botswany ([Botswana Investment and Trade Centre \(BITC\)](#)).

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Cílem vládní strategie je diverzifikace ekonomiky, zvýšení podílu průmyslové produkce a služeb na tvorbě HDP a snížení závislosti na těžbě a vývozu nerostných surovin (zejména diamantů). Státní proinvestiční agentura [Botswana Investment and Trade Centre \(BITC\)](#) se snaží o prosazení Botswany jako alternativy k Jihoafrické republice pro investory směřující do regionu. Prioritními oblastmi jsou vedle těžebního průmyslu také zemědělství, energetika, vodohospodářství, textilní, oděvní a kožedělný sektor, informační technologie, cestovní ruch, infrastruktura a zdravotnictví. V roce 2018 činil celkový objem přímých zahraničních investic 229 mil. USD, v předchozím roce pak investice činily 177 mil. USD. Nejvíce financí směřuje do těžebního sektoru, zároveň stále více investic míří do bankovníctví, pojišťovnictví a služeb. Největšími investory v Botswaně jsou společnosti z Jižní Afriky, země Evropské unie, Kanady a Zimbabwe.

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Investiční podmínky pro zahraniční firmy jsou relativně vstřícné a upravené zákonem Botswana Export Development and Investment Authority Act z r. 1997. Zahraničním investorům při vstupu na botswanský trh pomáhá agentura [Botswana Investment and Trade Centre \(BITC\)](#) formálně podřízená ministerstvu pro investice, obchod a průmysl. Činnost a služby této agentury lze přirovnat k českým organizacím CzechInvest a CzechTrade. Agentura BITC nabízí řadu pobídek pro zahraniční investory, aktuální přehled vládních pobídek je k dispozici na webových stránkách této agentury. Mnohé společnosti jsou v Botswaně součástí odvětví cestovního ruchu. [Asociace hotelnictví a cestovního ruchu Botswana \(HATAB\)](#) působí jako zastřešující správce v tomto odvětví. Vláda konzultuje s HATAB zákony a nařízení týkající se zejména investic v sektoru turismu (ubytovací služby, letecká doprava, pohostinství aj.).

3. Vztahy země s EU

Botswana je jednou z nejprozápadněji orientovaných zemí subsaharské Afriky. Na půdě mezinárodních organizací v řadě hlasování zaujímá společná stanoviska se členskými státy Evropské unie, počítaje v to otázky mezinárodního soudu (ICC) či podpory lidských práv. Vztahy s Evropskou unií se opírají se o partnerskou Dohodu z Cotonou a o Dohodu o ekonomickém partnerství mezi Evropskou unií a státy Jihoafrického rozvojového společenství. Botswana je příjemcem dotací EU na rozvoj v rámci programů European Development Fund (EDF) a European Investment Program (EIP). V roce 2019 Botswana opětovně odmítla doporučení EU (a dalších zemí) ohledně zrušení trestu smrti.

Podkapitoly:

- 3.1. [Zastoupení EU v zemi](#)
- 3.2. [Obchodní vztahy země s EU](#)
- 3.3. [Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU](#)

3.1 Zastoupení EU v zemi

Delegation of the European Union to Botswana and SADC

Fyzická adresa: Plot 758, Robinson Road, Extension 2 (Main Mall), Gaborone

Poštovní adresa: P.O. Box 1253, Gaborone, Botswana

Tel. +267 391 4455

Fax +267 391 3626

E-mail: Delegation-botswana@eeas.europa.eu

Web: https://eeas.europa.eu/delegations/botswana_en

3.2 Obchodní vztahy země s EU

Jakožto členská země Jihoafrického rozvojového sdružení (SADC) je Botswana součástí dohody o ekonomickém partnerství mezi Evropskou unií a SADC, která vstoupila v platnost v roce 2016 a přispěla k nárůstu vzájemné obchodní výměny. Obchodní bilance Botswany s EU je výrazně pozitivní. V roce 2019 vyvezly botswanské firmy do zemí EU zboží v hodnotě 0,91 mld. EUR. Ve stejném roce bylo do Botswany dovezeno zboží ze zemí Evropské unie v hodnotě 0,41 mld. EUR. Botswana je také signatářem tzv. Dohody z Cotonu, která zastřešuje obchodní, rozvojovou a politickou spolupráci Evropské unie a země Afriky, Karibiku a Pacifiku.

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

Kromě bilaterálního programu rozvojové spolupráce realizované z prostředků Evropského rozvojového fondu (EDF) využívá Botswana také programy, jež jsou realizovány prostřednictvím soukromých firem a neziskových organizací. V rámci EDF bylo Botswaně přiděleno pro období 2014 až 2020 dohromady 28 mil. EUR v oblastech podpory vzdělání, občanské společnosti a reforem veřejného sektoru. V plánu je pokračování rozvojové spolupráce a přidělení prostředků EDF po skončení stávajícího rozpočtového období po roce 2020. Přehled rozvojových projektů, které se realizují v Botswaně, je k dispozici na internetových stránkách [Evropské komise](#). Na podporu projektů v oblasti infrastruktury, vodohospodářství a energetiky se v Botswaně zaměřuje [Evropská investiční banka \(EIB\)](#). Informace o projektech EIB jsou zveřejněny taktéž na stránkách [Delegace Evropské Unie v Gaborone](#).

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Obchodní vztahy s Botswanou upravuje Dohoda o ekonomické spolupráci (EPA) mezi Evropskou unií a státy Jihoafrického rozvojového společenství (SADC) tzv. SADC EPA (prováděná od roku 2016). V říjnu 2019 byla v jihoafrické Pretorii podepsána bilaterální smlouva o zamezení dvojího zdanění mezi ČR a Botswanou. Tato skutečnost zatím nepřispěla k významnějšímu nárůstu vzájemného obchodu, jež zdaleka nedosahuje svého potenciálu. Obrat vzájemné obchodní výměny v roce 2019 činil necelý 0,94 mil. USD.

Podkapitoly:

- 4.1. [Balance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Balance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz (tis. USD)	534	803	9 942	1207	593
Dovoz (tis. USD)	1 961	2 780	712	534	344
Bilance (tis. USD)	-1 426	-1 977	9 229	673	249
Obrat (tis. USD)	2 495	3 583	10 654	1 741	937

Zdroj: Databáze zahraničního obchodu ČSÚ 2020

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

U vývozu do Botswany tvořily v roce 2019 nejhodnotnější položky mechanické a automatické stroje, zbraně a střelivo, lékařský aj. nábytek, telefonní přístroje, produkty z oblasti elektrotechnického vybavení aj. U dovozu do ČR se zdaleka nejvíce prosazuje hovězí maso, méně významné položky jsou izolované dráty, hračky či kožené výrobky.

HS kód	Nejvýznamnější položky vývozu z ČR do Botswany v r. 2019	Stat. hodnota USD (tis.)
8479	Stroje a mechanická zařízení s vlastní individuální funkcí	223
8471	Zařízení pro automatizované zpracování dat; magnetické nebo optické snímače, zařízení pro přepis	143

	dat na paměťová média	
6309	Oděvy obnošené aj výrobky textilní opotřebené	88
9306	Bomby, granáty, torpéda, miny, řízené střely, náboje a střelivo včetně broků	27
9026	Přístroje a zařízení na měření nebo kontrolu průtoku, hladiny, tlaku nebo jiných proměnných charakteristik kapalin nebo plynů	20
9031	Měřicí nebo kontrolní přístroje, zařízení a stroje, jinde v této kapitole neuvedené ani nezahrnuté; projektory na kontrolu profilů	18
8517	Telefonní přístroje, včetně telefonů pro celulární sítě nebo jiné bezdrátové sítě; ostatní přístroje pro vysílání hlasu, obrazů nebo jiných dat	14
8537	Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a jiné základny, pro elektrické ovládání nebo rozvod elektrického proudu	11
8538	Části a součásti vhodné pro použití výhradně nebo hlavně se zařízeními čísel 8535, 8536 nebo 8537	11
9402	Lékařský, chirurgický, zubolékařský, zvěrolékařský nábytek (operačnístoly, nemocniční lůžka); křesla pro holičství a kadeřnictví apod.	9
HS kód	Nejvýznamnější položky dovozu z Botswany do ČR v r. 2019	Stat. hodnota USD (tis.)
0201	Maso hovězí čerstvé a chlazené	339
8544	Izolované (s lakovaným povrchem či anodickým oksyličněním) dráty, kabely (včetně koaxiálních kabelů) izolované elektrické vodiče, kabely z optických vláken	3
9503	Tříkolky, koloběžky; kočárky pro panenky; panenky; hračky; modely; puzzle	0

Zdroj: Databáze zahraničního obchodu ČSÚ 2020

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

Vzájemná výměna v oblasti služeb mezi Českem a Botswanou není evidována.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Vzhledem ke značné geografické vzdálenosti botswanského trhu a jeho relativní specifičnosti nejsou zatím české firmy ochotny podstupovat rizika vyšších forem hospodářské spolupráce v Botswaně. Dle dostupných informací není v zemi realizován žádný joint-venture českých a botswanských firem ani investice.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Česká republika má s Botswanou uzavřenu Dohodu o vědecko-technické spolupráci, která, přestože byla podepsána v Gaborone v roce 1984, je stále v platnosti. V roce 2019 byla v jihoafrické Pretorii podepsána smlouva o zamezení dvojího zdanění. Přehled uzavřených [bilaterálních mezinárodních smluv mezi Českem a Botswanou](#) je k dispozici na stránkách ministerstva zahraničí. Po vstupu Česka do Evropské unie se ČR stala smluvní stranou Dohody z Cotonou (z r. 2000) o partnerství mezi EU a jejími členskými státy a zeměmi Afriky, Karibiku a Pacifiku včetně Botswany. Od října 2016 je taktéž prováděna Dohoda o hospodářském partnerství mezi Evropskou unií a státy Jihoafrického rozvojového společenství, jehož je Botswana součástí.

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

Botswana nepatří mezi prioritní země dvoustranné rozvojové spolupráce České republiky a není zde realizován žádný bilaterální rozvojový projekt. V Česku studují botswanští studenti především medicínské obory, přičemž stipendia poskytuje botswanská vláda. České společnosti mohou žádat o dotace na vlastní rozvojové projekty v rámci [Programu rozvojového partnerství pro soukromý sektor České rozvojové agentury \(tzv. Program B2B\)](#). Informace o Programu B2B jsou k dispozici na stránkách [České rozvojové agentury](#) a [ministerstva zahraničí](#).

Česká republika přispívá do rozvojových nástrojů Evropské unie a české firmy mohou žádat o dotace z těchto fondů a předkládat návrhy na své projekty. Na [projekty z Evropského rozvojového fondu \(EDF\)](#) v Botswaně pro období 2014 až 2020 bylo alokováno 16 mil. EUR. [Tendry na rozvojové projekty v Botswaně vypisuje Evropská investiční banka \(EIB\)](#) a jsou českým společnostem rovněž přístupné.

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Mapa globálních oborových příležitostí připravovaná ministerstvem zahraničí ve spolupráci s ministerstvem průmyslu a obchodu a CzechTrade botswanský trh nezpracovává.

Podkapitoly:

5.1. [Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)

5.2. [Kalendář akcí](#)

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Jako perspektivní exportní položky pro botswanský trh se jeví nemocniční nábytek a lékařské optické přístroje, přístroje k měření průtoku a tlaku plynů a kapalin, zařízení na čištění odpadních vod, úpravný vody (vzhledem ke značnému nedostatku vody), turbíny na vodní páru, kohouty a ventily pro potrubí a kotle, motory, čerpadla, strojírenské položky a zařízení především pro těžební průmysl, zbraně a střelivo.

5.2 Kalendář akcí

Portál [BusinessInfo.cz](http://businessinfo.cz) obsahuje základní přehled a kalendář akcí v Botswaně. Pro aktuální informace o akcích koordinovaných [velvyslanectvím v Pretorii](#) a zahraniční kanceláří [CzechTrade Johannesburg](#) sledujte webové stránky těchto úřadů. V kapitole 6.4 je uveden přehled nejvýznamnějších pravidelných veletrhů a výstav v Botswaně.

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Přestože tradice vzájemné obchodní spolupráce Česka s Botswanou není tak bohatá jako v případě dalších afrických zemí, těší se české výrobky v Botswaně solidní pověsti. Relativně malý botswanský trh je silně propojený se sousední Jižní Afrikou, a proto většina zahraničních firem volí JAR jako svojí regionální distribuční základnu. Na druhou stranu vlastní zastoupení v Botswaně představuje výhodu nejenom při získávání státních zakázek a tendrů. V případě státních zakázek je místní partner či distributor nutnou podmínkou realizace obchodní transakce. Distributor, který nakupuje na sklad a prodává menším firmám, je běžný zejména u strojírenských výrobků. U zboží spotřebního charakteru dává většina botswanských firem přednost napojení bezprostředně na výrobce z důvodu uspoření nákladů na prostředníky. Důležitou otázkou, kterou místní obchodní partneři kladou, a kterou je třeba před vstupem na trh vyřešit, je záruční servis a řešení reklamací. Preciznost a solidnost ve vzájemné spolupráci se od evropského partnera očekávají, na druhou stranu pro místní firmy nejsou vždy samozřejmostí.

Podkapitoly:

- 6.1. [Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej](#)
- 6.2. [Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu](#)
- 6.3. [Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku](#)
- 6.4. [Požadavky na propagaci, marketing, reklamu \(využití HSP\), významné veletrhy a výstavy v teritoriu](#)
- 6.5. [Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)
- 6.6. [Trh veřejných zakázek](#)
- 6.7. [Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka](#)
- 6.8. [Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk\(y\), státní svátky, pracovní a prodejní doba](#)
- 6.9. [Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria \(oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince\)](#)
- 6.10. [Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR](#)
- 6.11. [Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU](#)

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Vzhledem k geografické vzdálenosti a specifičnosti botswanského trhu je žádoucí při vývozu využívat místních zástupců znalých prostředí případně podle charakteru zboží distributorů. V případě státních zakázek je registrovaná pobočka v Botswaně nebo místní obchodní partner nezbytnou podmínkou účasti v tendru. Pro počáteční kontakty a obchodní případy je na místě opatrnost. Při volbě platebních podmínek se doporučuje využívat dokumentární akreditiv. Mnoho významných firem a institucí (včetně např. nemocničních a hotelových řetězců) je napojeno na jihoafrické a jiné nadnárodní společnosti. U těchto subjektů je nákupní politika řízena mateřskou organizací v zahraničí.

6.2 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

V souladu s platnou s Dohodou o ekonomickém partnerství mezi Evropskou Unií a zeměmi Jihoafrického rozvojového společenství, která je uplatňována od roku 2016, je možné většinu komodit dovážet do Botswany volně a bezcelně. Pouze na skupinu vybraných položek je nutno mít dovozní povolení (tzv. Import Permit), fytosanitární nebo veterinární popř. další osvědčení. Požadavky na dokumentaci a celní tarify u konkrétního zboží je možné vyhledat podle HS kódů v databázi [Market Access Database Evropské komise](#). Užitečné informace, přehled dovozních a vývozních požadavků a tarifů včetně aktuální výše DPH jsou k dispozici na stránkách botswanského daňového úřadu [Botswana Unified Revenue Service](#).

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Registrace společnosti v Botswaně je relativně snadná. V oblasti podpory přílivu zahraničních investic působí agentura ministerstva pro investice, obchod a průmysl [Botswana Investment and Trade Centre \(BITC\)](#), jež má centrálu v Gaborone a několik zahraničních kanceláří (mj. v Johannesburgu či v Londýně). BITC poskytuje „one-stop“ centrum služeb pro zahraniční investory, poradenství při vyhledání obchodního partnera pro joint-venture, informace o investičních pobídkách, sektorových příležitostech apod. V případě, že český subjekt uvažuje o založení vlastní kanceláře či společného podniku v Botswaně, je tak možno doporučit využití služeb této státní agentury.

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Botswanský trh je relativně vyspělý, a tak jsou propagace, marketing a reklama jedním ze základních předpokladů úspěchu na tomto trhu. V oboru působí řada specializovaných firem a asociací, které poskytují servis na profesionální úrovni. V oblasti reklamy jsou obvyklé inzeráty v denících a odborných časopisech, které jsou vydávány jednotlivými profesními svazy (textil, obráběcí stroje, strojírenství a důlní průmysl atd.) a také v elektronických médiích. Dobrou příležitostí pro úvodní seznámení s tržním prostředím je návštěva všeobecného veletrhu Botswaně, [Global Expo v Gaborone](#). Aktivní účast v roli vystavovatele má vedle propagace vlastní značky a možnosti oslovit zákazníky napřímo také referenční roli.

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Botswana je signatářem řady mezinárodních dohod a úmluv týkajících se ochrany duševního vlastnictví a autorských práv mj. ujednání WIPO; Pařížské úmluvy (průmyslového vlastnictví); Bernské úmluvy (o ochraně literárních a uměleckých děl); PCT (Patent Cooperation Treaty); WCT (WIPO o právu autorském); WPPT (WIPO Performances and Phonograms Treaty). Botswana je taktéž členem Africké regionální organizace pro ochranu duševního vlastnictví ARIPO (The African Regional Intellectual Property Organization). Problematiku ochrany duševního vlastnictví v Botswaně upravuje zákon [Copyright and Neighbouring Rights Act, Act No. 8 of 2000](#).

6.6 Trh veřejných zakázek

Oblast veřejných zakázek upravuje tzv. „Local Procurement Programme“, na základě kterého je až 30 % vládního ročního rozpočtu na akvizice určeno na nákup a dodávky od malých a středních místních firem. Aby se firma kvalifikovala do programu musí mít minimálně 25 % místního kapitálu a splňovat kritéria maximálního ročního obratu a počtu zaměstnanců. Firma registrovaná v rámci tohoto programu se může také zúčastnit tendrů určených pro zahraniční dodavatele. Bližší informace o problematice veřejných zakázek jsou k dispozici na vládním portále [gow.bw](#). Informace o tendrech OSN v Botswaně jsou uvedeny na webu [undp.org](#).

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

V Botswaně jsou státními institucemi a soukromými společnostmi převážně respektována pravidla mezinárodního obchodu. V případě, že se česká firma dostane do obchodního sporu s firmou v Botswaně, je užitečné využít poradenskou asistenci místní právní kanceláře, která je dobře seznámena s lokálními zvyklostmi a právem. [Seznam místních právnických kanceláří](#).

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a

prodejní doba

Všeobecně používaným a plně dostačujícím jazykem pro obchodní jednání je angličtina. Případná znalost místního jazyka setswanštiny může být výhodou, ale není nutností. Místní zvyklosti se příliš neliší od evropských standardů. Před cestou na jednání s botswanským partnerem doporučujeme nastudovat [Desatero pro obchodní jednání s africkými zeměmi](#). Vzhledem k ekonomickému a národnostnímu propojení (původního obyvatelstva) s Jižní Afrikou jsou prostředí i způsob obchodního jednání podobné. Právní prostředí je také blízké Jižní Africe. Přestože je úroveň kriminality podstatně nižší, i v Botswaně je nutno věnovat pozornost problematice bezpečnosti (doporučuje se větší částky peněz a dokumenty ponechávat v bezpečnostních schránkách v hotelu apod.). Korupce je na nižší úrovni než v jiných afrických zemích, transparentnost státních zakázek však bývá zpochybňována. Pracovní den začíná i kvůli teplému podnebí poměrně brzo, výjimkou nejsou obchodní schůzky již od 8.00 h, oblíbené bývají pracovní snídaně. Typická pracovní doba ve firmách je od 8.00 do 16.30 h, obchody mají otevřeno obvykle od 10.00 do 18.00 h a v nákupních centrech až do 20.00 h. Přehled [svátků a dnů pracovního volna v Botswaně](#).

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Občané Evropské unie včetně Česka nepotřebují k cestám do Botswany za turistickým účelem vízum, stačí jim platný cestovní pas s platností přesahující 6 měsíců od data příletu. Maximální doba pobytu na jeden vstup je 90 dnů (je možné požádat o prodloužení). Při cestě autem je nutné zaplacení silniční daně a povinného pojištění (při příjezdu na hranicích). Aktuální informace o sazbách a podmínkách vstupu jsou uvedeny na webu ministerstva pro cestovní ruch [Botswana Tourism](#). Množství přivážené cizí měny do země není omezeno. Jihoafrický rand není na rozdíl od sousední Namibie či Svazjska nebo Lesotha všeobecně přijímaným platidlem. Směnu valut na místní pula (BWP) je možné provést na letišti, na větších hraničních přechodech, v bankách, směnárnách nebo v hotelu, popřípadě je možné využívat bezhotovostní platební styk. V zemi jsou akceptovány všechny druhy platebních karet včetně VISA, MasterCard, American Express a Diners Club. V Botswaně se vyskytuje malárie (nikoliv v hlavním městě Gaborone) a na severu v distriktu Chobe ojediněle moucha tse-tse, která roznáší spavou nemoc. Všeobecně se hovoří anglicky. Motorová vozidla jezdí vlevo, chodci se taktéž vyhýbají vlevo. Mezinárodní telefonní předvolba je +267. Přestože je Botswana poměrně bezpečná země, před cestou doporučujeme zaregistrovat se v [Databázi dobrovolné registrace do zahraničí ministerstva zahraničních věcí DROZD](#).

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Podmínky zaměstnávání cizích státních příslušníků a jejich pobytu se řídí příslušnými zákony (tzv. Non Citizens Act, Immigration Act). Informace o podmínkách získání pracovního povolení jsou přístupné na [stránkách vládního portálu Botswany](#). Při podávání žádosti o zaměstnání cizinců se doporučuje taktéž využít služeb státní agentury Botswana Investment and Trade Centre a jejího [One Stop Service Centre](#).

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Zdravotní péče je rozdělena na státní a soukromou. Občané cizích národností, kteří dlouhodobě pobývají v Botswaně, mají nárok na využívání státní zdravotní péče, všeobecně se však cizincům doporučuje z důvodu vyšší kvality a dostupnosti péče vyhledávat privátní zdravotnická zařízení. Přehled nabídek soukromého zdravotního pojištění v Botswaně je přehledně zpracován na stránkách [Expat Arrivals](#). Bližší informace o státní zdravotní péči nabízí stránky [ministerstva zdravotnictví Botswany](#).

7. Kontakty

Pro Botswanu je akreditováno Velvyslanectví České republiky v Pretorii v Jihoafrické republice, přímo v Botswaně působí Honorární konzulát ČR v Gaborone.

Podkapitoly:

- 7.1. [Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)
- 7.2. [Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu \(CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra\)](#)
- 7.3. [Praktická telefonní čísla v teritoriu \(záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.\)](#)
- 7.4. [Internetové informační zdroje](#)

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Diplomatickou a konzulární působnost pro Botswanu má zastupitelský úřad v Pretorii.

Velvyslanectví České republiky (Embassy of the Czech Republic)

Fyzická adresa: 936 Pretorius Street, 0083 Arcadia, Pretoria

Poštovní adresa: P.O.Box 13671, Hatfield 0028, Pretoria, South Africa

Tel: +27 12 431 2380, fax: +27 12 430 2033

E-mail: pretoria@embassy.mzv.cz

Web: www.mzv.cz/pretoria

Facebook: [EmbassyOfTheCzechRepublicInPretoria](#) Teritoriální působnost: Jihoafrická republika, Angola, Botswana, Lesotho, Madagaskar, Mauricius, Mosambik, Namibie, Svazijsko

Vedoucí úřadu: JUDr. Pavel Řezáč, mimořádný a zplnomocněný velvyslanec

Ekonomický úsek:

Mgr. Viktor Dolista, ekonomický diplomat (agendy: Botswana, Jižní Afrika, Lesotho, Namibie, Svazijsko)

Ing. Kristýna Chvátalová, ekonomická diplomatka (agendy: Angola, Madagaskar, Mauricius, Mosambik)

Tel.: +27 12 431 2385, +27 12 431 2389

E-mail: Commerce.Pretoria@mzv.cz

Velvyslanectví ČR v Pretorii se nachází cca 50 km od mezinárodního letiště v Johannesburgu (O.R. Tambo). GPS: S 25°44,708'; E 28°13, 566'

Honorární konzulát ČR v Gaborone

Fyzická adresa: Thebe Circle, plot 2819, Ext. 10, Gaborone, Botswana

Poštovní adresa: P.O.Box 70424

Tel: +267 318 4597, +267 721 21 424

Fax: +267 316 5613

E-mail: gaborone@honorary.mzv.cz; cavricb56@gmail.com

Vedoucí úřadu: Prof. Branko Cavrić, honorární konzul

Provozní hodiny úřadu: úterý, středa 16:00 - 18:00

Česká centra, CzechTrade, CzechInvest ani CzechTourism nemají v Botswaně svá zastoupení.

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu

(CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

Ministerstvo zahraničních věcí ČR
Odbor ekonomické diplomacie (OED)
tel.: +420 22418 2591, +420 22418 2592
fax: +420 22418 2082
e-mail: export@mzv.cz
web: www.mzv.czOdbor států subsaharské Afriky (AFR)
tel: +420 22418 3013
fax: +420 22418 2027

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR
Odbor zahraničních ekonomických politik II (51600)
web: www.mpo.cz

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

Záchranná služba: 997 (při volání z mobilního telefonu 112)
Lékařská záchranná služba (Medical Rescue): 911
Letecká záchranná služba (Medical Air Rescue): 390-1601
Policie: 999
Hasiči: 998

7.4 Internetové informační zdroje

- Vládní portál www.gov.bw - odkazy na státní instituce a ministerstva
- Botswana Investment and Trade Centre - www.gobotswana.com - investiční a exportní agentura; asistenční centrum pro zahraniční firmy (tzv. One Stop Service Centre)
- Botswana Tourism - www.botswanaturism.co.bw
- Databáze botswanských právních aktů a zákonů - www.botswanalaws.com; www.elaws.gov.bw
- Botswana Institute for Development Policy Analysis www.bidpa.bw - informace z ekonomiky a společnosti
- Nezávislý týdeník Mmegi - www.mmegi.bw
- Informační portál Botswana Guardian - www.botswanaguardian.co.bw
- Deník The Patriot - www.thepatriot.co.bw